

Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences

Journal home page:

<http://ijournal.uz/index.php/jartes>

USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN TEACHING DRAWING GEOMETRY

Urazbaev Bektursin Tulibayevich¹

Karakalpak State University

KEYWORDS

Computer technologies,
Computerization of education,
science and technology
development, computer
technology

ABSTRACT

Makes computer training more interesting, reliable and effective, provides a wide opportunity for students to easily use and master the data base in it.

2181-2675/© 2024 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: **10.5281/zenodo.10708072**

This is an open access article under the Attribution 4.0 International(CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Karakalpak State University, Nukus, Uzbekistan

ЧИЗМА ГЕОМЕТРИЯ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА КОМПЬЮТЕР ТЕХНАЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

KALIT SO‘ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Компьютер
технологиялари, Таълимни
компьютерлаштириш, фан-
техника тараққиёти,
компьютер техникаси

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Компьютер машғулотларини янада қизиқарли, ишончли ва самарали ўтишини таъминлаб, ўқувчиларни ундаги маълумотлар базасидан осонгина фойдаланиши ва ўзлаштириши учун кенг имконият яратади.

Ҳозирги кунда архитектура қурилиш соҳасида лойиҳаларнинг янги компьютер технологиялари асосида яратилаётганлиги, шунингдек лойиҳаларни тайёрлаш жараёни билан уларнинг ҳаётга тадбиқ қилиниши орасидаги вақтнинг борган сари камайиб бориши ўқув жараёнига янги информацияси технологияларини қуллаш масаланинг муҳим эканлигини тасдиқлайди.

Ана шундай бир пайтда эски анъанавий услублар ёрдамида дарс бериб замонавий, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш қийин. Қолаверса, ёшларни компьютер технологиялари ёрдамида ўқитишлар да муҳандислик меҳнатни ва ижодига қизиқишни оширади.

Таълимни компьютерлаштириш, кенг маънода эса ахборотлаштириш ўрганиш учун зарур ахборотни танлаш, уни таълим шаклига солиш, бу ахборотни ўқувчиларга ўзлаштириш, тушуниш ва эслаб қолиш учун бериш мақсадида ахборот технологиясидан фойдаланиш, мутахассисларнинг умумий малъумоти ва касбий тайёргарлигининг сифатини ошириш учун жаҳон андозаларига жавоб берувчи ахборот технологияларини таълим жараёнига жори этиш демакдир.

Фан-техника тараққиёти соҳасидаги изланишлар натижасида шундай хулосага келиш мумкинки, таълим тизимига компьютер технологияларини тўлақонли жорий этишнинг, зарурлиги қуйдагича асосланади:

-биринчидан, ўқув ва тарбия жараёнида ўқитишнинг аввалдан қўлланилиб келинган техник воситалари ёки дидактик материаллари билан компьютер техникасини таққослаганда, компьютернинг техник-операцион имкониятлари чексизлиги;

-иккинчидан, фан-техника тараққиётининг ривожланишида замонавий ахборот технологияларидан хабардор кадрлар тайёрлаш масаласи ҳал этувчи роль ўйнаши билан изоҳланади.

Кўпчилик татқиқодчиларнинг фикрича, компьютер техникаси таълим ва тарбия воситалари, шакли ва мазмунини сифатли ўзгартириб ,қуйидаги имкониятлар яратади;

-ўқувчиларнинг индивидуал қобилиятларини юзага чиқариб ва

ривожлантириб, уларнинг шахсий сифатлари билан мувофиқлаштиради;

-ўқувчиларда билиш қобилияти ва кам мукаммаликка интилишини шакиллантиради;

-таълим ва тарбия методи, шакли ва мазмунини ҳар доим янгилаб туради.

Баъзи татқиқотчилар таълим жараёнида компьютерларнинг ролини шу қадар юкори баҳолайдики, ҳатто келажакда электрон машиналар ўқувчилар ўрнини тулиқ эгаллаб, уларнинг вазифаларини пухтароқ ва самаралироқ бажара олади деб ҳисоблайдилар.

Тўғри компьютер машғулотларини янада қизиқарли, ишончли ва самарали ўтишини таъминлаб, ўқувчиларни ундаги маълумотлар базасидан осонгина фойдаланиши ва ўзлаштириш учун кенг имконият яратади. Лекин, у ҳеч қачон ўқитувчи ўрнини боса олмайди. Компьютер ўқувчиларни мустақил равишда ўрганиш имкониятига эга бўлиб, ўқитувчига энг яхши замонвий ёрдамчи бўла олади. Шунингдек, бошқа техник воситаларига нисбатан компьютер ўзининг мослашувчанлиги, яни ўқитувчининг ҳар-хил методларни қўллаш мумкинлиги ва энг муҳими ўқувчинини индивидуал баҳолашда объектив бўлиши билан ажиралиб туради. Ўз навбатида, компьютер ҳам ўқитувчидан фарҳли ўлароқ, ўқувчиларни ҳар қандай шароитда объектив баҳолайди.

Ўқувчиларнинг ақлий фойлигини ривожлантириш кўп жихатдан таълим воситаларига боғлиқ. Лейкин, ўқув машғулотларнинг сифати ва ўқувчиларнинг билим олиш даражаси техникавий воситалар сони ва хилма-хиллиги билан эмас, балки уларни ўқув жараёнида дарс мавзусига тўла мос равишда аниқ мақсад бўйича синчиклаб танлаш ва ўқувчининг тушунтириши билан туғри мувофиқлаштира олиш даражаси билан белгиланади.

Восита-муайян ўқитиш методи ёки усуллардан муваффақиятли фойдаланиш учун зарур бўлган ёрдамчи ўқув материалдир. Таълим воситалари, асбоб-ускуналар лаборатория жиҳазлари, ахборот ва техник воситалар, кўрсатмали қуроолар, рамзий белгилар, дарслик, ўқув қулланмалари, радио, телевидение, компьютер ва ҳоказалардан иборат.

Бугунги кунда компьютер ҳам дидиктик ҳам техник восита сифатида таълим жараёнига кириб келди. У ўзининг имконияти кенглиги қўлайлиги билан бошқа воситалардан ажралиб туради.

Компьютер графикаси-бу янги ахборот технологияларининг жадал ривожланиб бораётгани йўналишларидан бири ҳисобланиб, у автоматик лойиҳалаш тизимининг мазмунини ташкил этади. Замановий автоматик лойиҳалаш айлантериб гина колмай компьютер техникаси ўзининг маълумотлар базаси кенлиги ва объекларни моделлашининг самарали усуларидан фойдоланиш имконияти мавжудлиги билан ажралиб туради. Ахборот технологияларига асосланмаган муҳандислик таълимини замонавий деб бўлмайди, чунки муҳандислик фанларини ўқитишда янги ахборот технолологияларидан фойдаланиб

бугунги куннинг ижтимоий-иқтисодий эҳтиёжи ҳисобланади.

Шунинг учун таълим тизимида ўқучиларнинг компьютер графикасида билим ва малакаларини ошириш ва таълим самарадорлигига эришиш шу кунинг долзарб масалалардан бири бўлиб қолди.

Юқоридаги фикрлар асосида техник чизмачилик ўқув фанини ўқитишда компьютер графикасидан фойдаланишни икки усулда олиб бориш мумкин;

1. Ўқувчиларга маълум график билим ва кўникмага эга бўлгандан сунг гина компьютер графикасини ўрнатиш бунда ўқувчиларнинг компьютер графикаси элементларини осанлик билан ўзлаштириш эҳтимоли ошади. Компьютер графикаси учун тегишлича ўқув соати ажратилиши ёки мустақил дарс ва тўғарак машғулатларидан компьютер графикасида фойдаланиб график топшириқлар бажаришни олга куйиш талаб этилади.

2. Ўқув йили бошиданоқ компьютер графикаси элементлари таништириб, бутун фанни компьютер графикаси билан параллел равишда олиб бориш бунда ўқувчилар кўпироқ компьютер билан ишлашга қизқиб, чизмачилик асосларини ўрганиш иккинчи даражали болиши мумкин. Шунингдек, бутун фанни компьютер графикасидан фойдаланиб ўтиш учун ўқитувчи компьютер графикаси бўйича профессионал мутахасис бўлиши лозим.

Адабиётлар;

1. Рахимонов. И Чизама геометрия курси ва техникавий графикадан тестлар-Т: Ўқувчи 1996.

2. Рихсибоев. Т Компьютер графикаси-Т:2006.

3. Рузиев. Э.И Научно-методические основа подготовки учителей графики в высших учебных заведениях; Дисс...док.пед.наук-Т:2005.

4. Муллахметов. Р Низамов. Ш Республика илмий-амалий мажумуни материаллари. 15-апрел 2015-й.

5. Нурматов, Ж. Т. (2021). Курбанов Абдирахим Ахмедович, Кобилов Сарвар Сирож Угли, Жумаев Жасурбек Рустам Угли ТЕПЛОВАЯ ОБРАБОТКА И ИЗМЕНЕНИЕ СООТВЕТСТВУЮЩИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ БАЗАЛЬТОВ. Universum: технические науки, (12-5), 93.

6. Нурматов, Ж. Т. (2022). ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЦИОНАЛЬНЫХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПАРАМЕТРОВ РАБОТЫ ПЕЧИ ДЛЯ ПЛАВЛЕНИЯ БАЗАЛЬТА. Экономика и социум, (12-2 (103)), 759-764.

7. Rashidova, R. K., Ahmedovich, K. A., Aliyev, T., Jiyanov, A. B., Turdieva, O. J., & Nurmatov, J. T. (2020). Heat Processing and Change of Proper Indicators of Basalts. Land Science, 2(2), p1-p1.

8. Akilov, F., Khudaybergenov, U., Huraliev, T., & Rahimov, M. (2012). Studying of prevalence of the most significant urological diseases in the Aral sea area. Medical and Health Science Journal, 11, 89-96.

9. Alidjanov, J. F., Khudaybergenov, U. A., Ayubov, B. A., Pilatz, A., Mohr, S., Müntz, J. C.,

... & Wagenlehner, F. M. (2021). Linguistic and clinical validation of the acute cystitis symptom score in German-speaking Swiss women with acute cystitis. *International Urogynecology Journal*, 32(12), 3275-3286.

10. Ataulaevich, K. U., Ataulaevich, A. F., Talatovich, M. A., & Khikmatovich, T. M. (2017). Studying of prevalence of the most significant urological diseases in the Aral Sea Area. *European science review*, (1-2), 140-145.

11. Akilov, F. A., Bakhadir Khanov, M. M., Mirkhamidov, D. K., Khudaybergenov, U. A., & Kasimov, S. S. (2018). ASSESSMENT OF THE SPECIFIC CHARACTERISTICS OF URETHRAL STRICTURE ACCORDING TO RECORDS OF MEDICAL REPUBLICAN INSTITUTION OF UZBEKISTAN. *European Science Review*, (9-10-2), 207-211.

12. Ataulaevich, A. F., Mekhammadkibirhanovich, B. M., Khalilovich, M. D., Ataulaevich, K. U., & Samukdjanovich, K. S. (2018). Factors influencing the choice of a method for treating patients with urethral stricture. *European science review*, (9-10-2), 203-206.

13. Solidjonov, D., & Arzikulov, F. (2021). WHAT IS THE MOBILE LEARNING? AND HOW CAN WE CREATE IT IN OUR STUDYING?. *Интернаука*, (22-4), 19-21.

14. Арзикулов, Ф. Ф., & Мустафакулов, А. А. (2020). Возможности использования возобновляемых источников энергии в узбекистане. *НИЦ Вестник науки*.